

ἀναθεματισμοὶ τοῦ Ἑλληνικοῦ ὀνόματος ἀποδεικνύουσιν ὅτι οἱ ἀκαταλόγιστοι ἐκεῖνοι ἄνθρωποι ἐνόσουν ἀληθῆ Ἑλληνοφοβίαν· ἀνεγράφησαν δὲ τὰ μισελληνικὰ ταῦτα ἀναθέματα καὶ μένουσιν ἔτι ἀνέπαφα ἐν τῷ ἐπισήμῳ λειτουργικῷ βιβλίῳ τῆς ἐκκλησίας, τῷ *Τριψιδίῳ*, ἕνα οὐ μόνον ὁ Πλάτων καὶ πάντες οἱ ἀποτελοῦντες τὴν ἀθάνατον δόξαν τοῦ Ἑλληνικοῦ ἔθνους σοφοί, ἀλλὰ καὶ ἀπαξάπαντες οἱ νῦν διδάσκοντες τὰ Ἑλληνικὰ γράμματα παραπέμπονται εἰς τὸ πῦρ τὸ ἐξώτερον.

Πρώτη ἡ Τουρκοκρατία συνδιήλλαξε τὴν ἐκκλησίαν πρὸς τὸν Ἑλληνισμόν ἅπασαι αἱ κοινότητες, καίπερ ἄλλως διεπόμεναι ὑπὸ καθαρῷ αὐτοχθονικοῦ πνεύματος, γενναίως συνέτρεχον τοὺς ὑπὸ τοῦ κοινῶ ἔχθρου τυραννουμένους ἀδελφοὺς, ὅπουδήποτε τῆς Ἑλληνικῆς Ἀνατολῆς καὶ ἂν οὗτοι κατῴκουν. Τὸ βῆσον τοῦ ἐν Κωνσταντινουπόλει ἐθνάρχου ἐγένετο ἡ ἀληθὴς σημαία τοῦ Ἑλληνικοῦ Γένους, καὶ πρῶτος ἀντάρται τῆς Βυζαντινῆς παραδόσεως ἐκηρύχθησαν αὐτοὶ οἱ μοναχοί, διδάσκοντες τοὺς Ἑλληνοπαίδας ὅτι, ἀπόγονοι τῶν Ἑλλήνων, οὐδὲν κοινὸν ἔχουσι πρὸς τοὺς Ῥωμαίους, καὶ ἐπομένως ὀφείλουσιν ν' ἀντικαταστήσωσι καὶ αὐτὰ τὰ χριστιανικὰ ὀνόματά των δι' ἄλλων ἀναπολούντων τὴν ἀληθῆ καταγωγὴν τῆς ἡμετέρας φυλῆς¹.

Οὐδεμία ἀμφιβολία ὅτι, ἂν τὸ Βυζαντινὸν κράτος κατέρθου νὰ παρατείνῃ ἄχρις ἡμῶν τὴν ὑπαρξίν του, ἤθελεν ἐξελληνισθῆ καὶ τὸ ὄνομα καὶ τὴν παράδοσιν, ὡς ἦν ἀληθῶς Ἑλληνικὸν τὴν τε καταγωγὴν καὶ τὴν γλῶσσαν· ἡ ἱστορία ὅμως δὲν φαντάζεται τὰ συμβησόμενα, ἀλλ' ὡς κριτὴς ἀμερόληπτος ἐξετάζει τὰ συμβάντα, ἡ δὲ Βυζαντινὴ αὐτοκρατορία ἐξῆσε καὶ ἀπέθανεν ὡς καθαρὸν Ῥωμαϊκὸν κράτος.

Τὰ προσημειωθέντα ὑπομνήματα τῶν προσφύγων Θεσσαλονικέων, ἡ ὁμολογία τοῦ Μετοχίτου, αἱ κατὰ τῶν Πελοποννησίων συκοφαντίαι τῆς αὐλῆς, συκοφαντίαι χρησιμεύσασαι εἰς νεωτέρους ἱστορικοὺς ὡς τὸ κυριώτερον ἐπιχειρήμα τῆς δυσφημίας τῆς ἡμετέρας καταγωγῆς, καὶ τόσα ἄλλα ἀναντίρρητα γεγονότα ἀποδεικνύουσιν ὅτι ἐξαισία ἐπεκράτησε διάστασις τῶν

1. Ἴδου τί ἀναγινώσκειται ἐν τῇ ὑπὸ τοῦ μοναχοῦ Διονυσίου συγγραφῆσι χειραγωγία τῶν Παίδων (1810) «*Ἐρώτησις* : πῶς πρέπει νὰ ὀνομαζόμεθα ἡμεῖς Ἑλληνες ἢ Ῥωμαῖοι ; Ἄποκρίσις : Ποτὲ νὰ μὴ θελήσετε νὰ ὀνομαζήσθε Ῥωμαῖοι, ἀλλὰ Ἑλληνες, διότι οἱ Ῥωμαῖοι ἐθαυράσασαν καὶ ἠφάνισαν τὴν Ἑλλάδα τὴν γλυκυτάτην μας πατρίδα, καὶ ἂν τινες νέος ἔχη ὄνομα ἢ Ῥωμαϊκὸν, ἢ Ἑβραϊκὸν, ἢ Ἀραβικὸν πρέπει εὐθὺς νὰ τὸ ἀλλάξῃ, καὶ νὰ ὀνομαζῆται μὲ ὄνομα Ἑλληνικὸν, τοῦτέστιν ἢ Μιλτιάδης, ἢ Θεμιστοκλῆς, ἢ Ἀχιλλεὺς, ἢ Θησεύς, ἢ Ἀλέξανδρος, ἢ Πλάτων, ἢ Δημοσθένης κλπ. καὶ τότε ἕνας νέος ἀλλάζων τὸ ὄνομά του, θέλει ἐντρέπεται νὰ μὴν ἔχη καὶ τὰ ἔργα τῶν προγόνων του».

Ἑλλήνων πρὸς τοὺς Βυζαντινοὺς· ἄλλα ἱστορικὰ τεκμήρια διδάσκουσιν ὅτι καὶ αὐτὸ τὸ κλίμα παραδόξως ἐπιδρῶν διεμόρφου τοὺς τότε ἄνθρώπους, ὡς ἡ διάφορος παιδεία καὶ δίαιτα διεμόρφωσαν ἄλλοίως τὸν τε νοῦν καὶ τὸν χαρακτῆρα. Ὁ ἐξ Ἑλλάδος εἰς Βυζάντιον μετανάστεύων Ἕλληνα ἀπηνεῖτο τὴν Ἑλληνικὴν αὐτοῦ καταγωγὴν, ἀπαρράλλκτως ὡς ὁ εἰς Ἑλλάδα μετανάστεύων Βυζάντιος ἀπεκέρυττε τὸν βυζαντινισμόν. Τῆς ἀμοιβαίας ταύτης ἐξωμοσίας ἀναφέρει ὁ κ. Σάββας δύο ῥητὰς ὁμολογίας, τὴν τοῦ Θεσσαλοῦ Γεναδίου τοῦ Σχολαρίου καὶ τὴν τοῦ Βυζαντίου Γεωργίου Πλήθωνος. Ἴδου τί λέγει ὁ πρῶτος· «*Καὶ αὐθις Ἕλληνα ὦν τὴν φωνὴν, οὐκ ἂν ποτε φαίην Ἕλληνα εἶναι διὰ τὸ μὴ φρονεῖν ὡς ἐφρόνου ποτὲ Ἕλληνας, ἀλλ' ἀπὸ τῆς ἰδίας μάλιστα θέλω ὀνομαζέσθαι δόξης καὶ εἰ τις ἔροιτό μοι τίς εἰμι, ἀποκρινοῦμαι Χριστιανὸς εἶναι. Καὶ γὰρ ἐγὼ Βυζάντιος, καὶ τοι τοῦ πατρὸς ἐκ Θεσσαλίας ἐνταῦθα μεταφικηκὸς καὶ οὐ φημι Θεσσαλὸς εἶναι, ὡς ἐν Βυζαντίῳ γεγεννημένος*». Ἀποτεινόμενος πρὸς τὸν αὐτοκράτορα Μανουὴλ ὁ Πλήθων τῷ λέγει ἐξ ὀνόματος τῶν Πελοποννησίων καὶ τῶν ἄλλων Ἑλλήνων ὅτι εἶνε μὲν ἀληθὲς ὅτι οἱ Ἕλληνες πολιτικῶς θεωροῦνται ὑποτελεῖς τῶν Βυζαντινῶν, ἀλλὰ τοῦτο οὐδόπως σημαίνει ὅτι ἐπελάθοντο καὶ τῆς καταγωγῆς των· ἐξ ἐναντίας μάλιστα σεμνυνόμενοι ἐπὶ τοῖς προγόνους ὦν τὸ αἷμα ῥεεῖ ἀμιγῆς εἰς τὰς φλέβας των θεωροῦσι αὐτὸ τὸ Ῥωμαϊκὸν Βυζάντιον οἶον καὶ ἡ ἀρχαιότης τὸ ἐθεώρει, δηλαδὴ καθαρὰν Ἑλληνικὴν ἀποικίαν.

Ἐνῶ δὲ ὁ ἀναγεννηθεὶς Ἑλληνισμὸς ἔχει τὸ δικαίωμα ν' ἀναμνηστεύσῃ τὸ δύσαν καὶ ἀδικῆσαν τὴν Ἑλληνικὴν ἱστορίαν κράτος, περιπαθῶς χαιρετᾷ τὴν σκιάν τοῦ ἐξελληνισμένου τούτου Βυζαντινοῦ καὶ μετὰ συγκινήσεως ἀναπολοῦμεν τοὺς λόγους τοῦ Πλήθωνος, διότι ἐν τῇ ὁμολογίᾳ ταύτῃ συνοψίζεται ἅπασα ἡ μεσαιωνικὴ ἱστορία τοῦ Ἑλληνικοῦ ἔθνους : «*Ἐσμέν γὰρ ὦν ἡγεῖσθέ τε καὶ βασιλευεστε, Ἕλληνες τὸ γένος, ὡς ἡ τε φωνὴ καὶ ἡ πάτριος παιδεία μαρτυρεῖ. Ταύτην γὰρ δὴ φαίνονται τὴν χώραν Ἕλληνες αἰεὶ οἰκοῦντες οἱ αὐτοὶ ἐξ ὅτου περ ἄνθρωποι διαμνημονεύουσιν, οὐδένων ἄλλων προενφικηκῶτων, οὐδ' ἐπήλυδες κατὰσχοντες, ἄλλους τε ἐκβαλόντες καὶ αὐτοὶ ὑφέτερων τὸ αὐτὸ ἔστιν ὅτε πεπονθότες, ἀλλ' Ἕλληνες τὴν δε τὴν χώραν τὸναντίον αὐτοὶ γὰρ αἰεὶ φαίνονται κατέχοντες, οὔτε ταύτην ἐκλιπόντες*».

K*.

Εἰς τὸν κόσμον θὰ εὕρῃς δέκα ἀνθρώπους πνευματώδεις πρὶν ἢ ἀπαντήσης ἕνα ἀνθρώπου λογικόν.